

Xerrada a l'ermita de Santa Fe. Foto: Antoni Remolins

Cal fer aquesta referència per entendre i recalcar el valor que té el document de les Homilies d' Organyà. I la importància de la seva pervivència a casa nostra, com a document que fixa una forma de vida en el temps, en un lloc i el valor patrimonial de la seva conservació.

La nostra sortida ens va permetre conèixer l'entorn, el paisatge, adonar-nos de la seva importància estratègica a través del temps, el valor històric general i el de la situació de la llengua catalana medieval. I és d'aquesta forma complexa, discontinua i difícil que van néixer les arrels que, poc a poc, fonamentarien el nostre país.

Per què adquireix tant sentit aquest document? Doncs perquè podem saber com parlaven els catalans del segle XII i a través de les orientacions i també de les prohibicions que surten en el text sabem com vivien aquest habitants de l' Alt Urgell fa vuit-sents anys enrera.

Per què recau tant de pes sobre aquests textos, escassos? Primera perquè són pocs, perquè es van mantenir encoberts pel temps, la seva antiguitat, potser per desconeixement o potser pel risc es van mantenir ignorats. I tercera perquè és el registre d'una època i d'una manera de fer.

De manera que un clergue anònim va escriure aquestes homilies, preocupat per la diferència entre la realitat que vivien els vilats d'Organyà i la llengua de culte, de la qual ja no en tenien comprensió. Tot plegat constitueix un bagatge històric llunyà, interessant immers en el silenci del temps i de les muntanyes de la vall.

Una llengua, moltes llengües.

Si parlem de la llengua de la Bíblia, cal dir que l' antic Testament fou escrit en arameu una antiga llengua jueva, el Nou testament fou escrit en grec. El segle V Sant Jeroni tradueix la Bíblia al llatí. Durant l' Alta Edat Mitjana s'estableix l'ús general del llatí a occident europeu com a llengua de litúrgia i de cultura; cal dir que hi ha un analfabetisme general del poble. Les traduccions bíbliques als parlars populars foren escasses i incompletas. A partir del Segle XII amb el càtars, les traduccions apareixen associades als moviments herètics. Arran d'aquests moviments herètics foren promulgades als sínodes de Tolosa 1229 i de Tarragona 1234 diverses prohibicions de llegir la Bíblia.

Paisatge d'Organyà.

La sortida es va fer en autocar fins a Organyà, d'allà vàrem pujar la muntanya fins a l'ermita de Santa Fe a 1225m alt. que domina la ribera de la vall de Cabó. És un territori molt muntanyós. Des de dalt de Santa Fe, es percep la vall de Cabó arrodonida, es ven ben clar que fou una terra de glaciari, a l'altra costat la terra oberta deixa veure un plegament nu.

És un lloc solitari, natural, bellíssim, és un territori on la mirada arriba ben lluny en la soledat de l'alta muntanya en un territori boscos.

La vall on es troba Organyà està separada de la vall de la Seu pel congost de Trespunts i limitada al sud pel Pont de l' Espia on s'inicia el coll de Nargó.

Tot el municipi aprofita la deu d'aigua de la font Bordonera, i és que raja un doll d'aigua transparent i neta, la vall creix proveïda d'aigua per al poble, l'agricultura i la ramaderia. Nosaltres vàrem dinar-hi al seu redós.

Al pas de la tarda vàrem tornar a Organyà vàrem visitar l'edifici dedicat a les Homilies i després un tomb pel poble.

El camí de tornada va ser reposat, com ho té haver passat un dia amable, ple i ric; també cansat perquè vàrem fer una bona pujada però l'haviem sabut baixar, ens havia refrescat l'aigua de la font i havíem estat entre amics; de manera que sense altre cosa que pair el dia, a entrada de fosc, vàrem ser un altre cop a Granollers.

Rosa Serra